

Arquitectura icònica, sí, i què?

ÒSCAR GUAYABERO

LABB I MECANOO

La nova Llotja de Lleida és un edifici dels que anomenem icònics. I, esclar, com que ens hem passat els darrers anys criticant-los, ara es fa difícil anar-lo a veure sense prejudicis. Ho intento, però, i ho faig amb Markus Lauber i Cristina Fernández, els membres de Labb, la part catalana del projecte, que juntament amb l'estudi holandès Mecanoo signen l'edifici. És un edifici multifuncional on es combinen tres sales aptes per fer teatre, congressos, música, etcètera. Però també està previst instal·lar un restaurant a dins i un bar a la coberta. Els comento que una de les primeres coses que sobta és la monumentalitat: "Sí, en som conscients, però hem intentat que des de dins sempre tingui una escala humana". També sorprèn la gran quantitat de llum natural que entra per les lluernes.

Reconec que quan les seves explicacions em convencen menys és quan em parlen de metàfores basades en el terra i la fruita i la relació amb la Seu Vella, tot i que entenc que potser són servituds cap a la ciutat. A vegades, calen referents perquè la gent és faci seu un edifici. Aquests gestos aquí es concentren en uns arbres i unes fulles a l'auditori potser massa literals, "els vam donar un caràcter escenogràfic, ja que som en un teatre".

Amb climatologia extrema

En canvi, l'estratègia de com la peça crea un espai urbà al seu voltant amb una grada que el mira i que de fet genera un amfiteatre a l'aire lliure, fins i tot com s'aixeca de terra en diagonal per generar espais protegits, em sembla una troballa. "La climatologia de Lleida és extrema, volíem fer una entrada arceperada del sol i de la pluja. Alhora, les obertures, en estar en la diagonal inversa, sempre recullen llum però mai sol directe". Em sorprèn que l'entrada principal no estigui de cara al carrer,

Dues visions virtuals de la Llotja de Lleida, una de l'exterior i l'altra de l'auditori; un projecte monumental ideat pels catalans Labb i els holandesos Mecanoo

Amb la nova Llotja, Lleida ha guanyat un espai urbà a la vora del riu i un nou referent visual

i potser caldria algun gest que ajudés a entendre on és, però en tot cas la gran plaça que es guanya i el mirador del riu em semblen molt suggerents: "Molts projectes ocupaven tota la superfície, nosaltres l'aixequem per generar un espai urbà".

El *foyer*, que és alhora mirador, canviarà la imatge que tenen del riu els lleidatans. Vist des d'aquí, el riu és paisatge: "La Francine Houben de Mecanoo ens deia que per a ella la Llotja es com la platja de Lleida i que l'altra banda del riu, amb una zona industrial, era com els vaixells mercants d'un port. Per això volíem primer marcar el límit amb una fita i alhora generar un mirador".

M'encurioseix com s'ha treballat el projecte entre la ciutat holandesa de Delft i Barcelona: "Hi ha algunes diferències importants, per exem-

ple, ara estem en la fase d'acabats, és una part del procés molt diferent aquí que a Holanda. Els de Mecanoo estan acostumats a treballar amb sistemes molt estandarditzats i peces prefabricades, i les decisions es prenen molt abans d'arribar a l'obra. El control del resultat és molt alt, però es perd la possibilitat d'ajustar coses *in situ*, com fem aquí".

Em diuen que ha estat molt enriquidor treballar des del principi del projecte, i alhora poder incorporar empreses locals en les estructures, les instal·lacions, l'acústica, etcètera. La Cristina ja havia treballat abans al despatx Mecanoo: "Hi vaig trobar una gran diferència venint de l'escola de Barcelona". Li pregunto si es tracta de la coneguda tradició formalista de la nostra arquitectura: "Allà es treballa sempre la volumetria, es fan pocs *renders* i moltes maquetes i s'inicien els projectes des del concepte i en apostes de risc de manera habitual". Després van coincidir al despatx de Josep Lluís Mateo, on el Markus portava els projectes internacionals i ara, amb aquest, comencen el seu estudi, amb diferents projectes ja en marxa.

Estem al terrat i m'imagino presentant una copa a la fresca sota l'om-

bra d'un emparat, ara nu. "La coberta verda enlairada millorarà l'aïllament tèrmic", i també m'expliquen que han treballat amb climatització geotèrmica amb un intercanviador de temperatura a una profunditat de 180 metres i des d'aquí veig escalfadors solars d'aigua, les cortines exterior del mirador també aïllen del sol directe. "Treballant a Holanda t'acostumes a incorporar aquestes tecnologies de manera quotidiana, no es diu arquitectura ecològica, simplement és la normal".

De tornada, llegeixo alguns articles que s'han fet sobre projecte i em plantejo si la crítica a l'arquitectura que esdevé icònica, reconeixible, llegible, està creant una tendència tan forçada com la que combat. És a dir, és obvi que la col·lecció d'escultures arquitectòniques que no generen ciutat sinó excepció no tenen sentit, però si un edifici com aquest, en què es treballa a 1.200 euros el metre quadrat, no té una idea molt potent al darrere, la peça pot caure en un terreny anodí que ni per materials, ni per acabats es pot remuntar. M'ho plantejo però no tinc la resposta. Mentrestant, Lleida ha guanyat un espai urbà a la vora del riu i un nou referent visual.*

Arquitectura